

5.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

2.Ünite : Kültür ve Miras
Konu : Geçmişten Günümüze Kültürümüz

İnsanlar, yaşadıkları toplumun kültürel unsurlarını zaman içinde öğrenirler. Öğrenilen değerler gelecek nesillere aktararak korunmaya ve sürdürülmeye çalışılır. Örneğin; bayramlarda aile büyüklerinin elini öpme geleneği geçmiş dönemlerden bize aktarılan kültürel bir değerdir. Kültürün nesilden nesile aktarılması, toplumu oluşturan her yaştan bireyi birbirine yakınlaştırır.

Kültür, geçmişten günümüze aktarılırken zaman içinde değişimlere uğrayabilir. Geçmişten gelen kültür mirasını alan yeni nesil, yaptığı yeniliklerle kültürün gelişmesine katkı sağlar. Bazı kültürel unsurlar zaman içinde yerini yepyeni değerlere bırakabilir. Örneğin; geçmişte insanlar sadece haftanın belirli gün-lerinde kurulan mahalle pazarlarından alışveriş yaparlardı. İnsanlar meyve, sebze ve kıyafet gibi çeşitli ihtiyaçlarını mahalle pazarlarından karşılardı. Günümüzde insanların önemli bir kısmı, alışveriş yapmak için her zaman açık olan çarşılarla ve alışveriş merkezlerine de gitmektedir.

Kültürün, değişime uğramasının birçok sebebi vardır. Televizyon, Genel Ağ, akıllı telefon gibi kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması insanlar arasındaki kültürel etkileşimi hızlandırmaktadır. Bu araçlar sayesinde birbirine çok uzak ülkelerin insanları, birbirlerinin kültürleri hakkında bilgi edinebilmektedir. Bireyler başka toplumların yaşamlarında gördükleri kültürel unsurlardan beğenip uygun bulduklarını kendi hayatlarına da uygulayabilmektedir. Bu durum, bireyin yaşadığı toplumdaki kültürel unsurların zamanla değişmesine neden olmaktadır. Teknolojinin gelişmesi bir ülkenin kültürel unsurlarının, başka ülkelerde yaşayan insanlar tarafından tanınmasını sağladığı gibi değişime uğramasına da sebep olmaktadır.

Sanayileşmenin gelişmesi ile birlikte şehir merkezlerindeki iş imkanı artmıştır. Bu nedenle köyde yaşayan insanlar çalışmak için sanayisi gelişmiş şehirlere göç etmişlerdir. Toplumun farklı kesimlerinin bir arada yaşaması, köyden göç eden bazı insanların kültürel değerlerinin değişmesine neden olmuştur. Örneğin; köyde açık alanlarda düğün yapan insanlar, şehirde diğer insanların gürültüden rahatsız olmaması için düğünlerini salonlar gibi kapalı alanlarda yapmaktadır.

Dil, kültürün önemli unsurlarından biridir. İnsanlar kültürlerini dil yoluyla gelecek nesillere aktarırlar. Genel Ağ'ın gelişmesi ve yaygınlaşması ile beraber dilimize daha fazla yabancı kelime girmeye başlamıştır. Günümüzde sosyal medyanın devreye girmesi bu süreci daha da hızlandırmıştır. Günlük yaşamda bazı insanlar Türkçe ve yabancı kelimeleri aynı cümle içinde kullanabilmektedir. Bu durum dilimizin özünü kaybetmesine ve gelecek nesillere yanlış aktarılmasına neden olabilmektedir.

Yabancı kelime	Türkçe karşılığı
Defans	Savunma
Okey	Tamam
Laptop	Dizüstü bilgisayar
Star	Yıldız
Full	Tam, dolu
Ekstra	Fazladan
İnternet	Genel Ağ

Kültürel unsurlarımızdan biri de yemeklerimizdir. Et yemekleri ve hamur işleri Türk mutfağının temelini oluşturur. Ülkemizde iklim çeşitliliğinin fazla olması ve yer şekillerinin farklılaşması, yemek kültürünün değişmesine sebep olmuştur. Türk mutfağında genelde sulu yemekler yapılır. Başlangıç olarak çorba tercih edilir. Yemekten hemen sonra tatlı tüketilir. Aile üyeleri yer sofrası etrafında toplanır. Yemek çeşitleri birer tabağa konur ve tek bir tabaktan yenir. Günümüzde bu uygulama azalmaktadır. Aile üyeleri bir masa etrafında toplanmakta ve herkes kendine ait tabaktaki yemeği yemektedir.

Teknoloji ve iletişim araçlarının gelişmesi dünyadaki kültürel etkileşimi artırmıştır. Böylece insanlar dünyanın farklı ülkelerindeki yemek kültürlerini tanıma fırsatı bulmuştur. Geleneksel yemeklerimiz günümüzde devam etmekle beraber hazır gıdalar da artık hayatımıza yerleşmiş durumdadır.

Geçmişten Günümüze Gündelik Hayatımızdaki Kültürel Unsurların Değişimi ve Sürekliliğine Örnekler		
Kültür unsuru	Geçmiş dönem	Günümüz
Halk oyunları	Zeybek, halay, horon, karşılama vb. oyunlar oynanırdı.	Geçmişten gelen halk oyunlarımız devam ederken hayatımıza modern danslar da girmiştir.
Gelenekler	Bayramlarda aile büyüklerine ve akrabalara gidip bayramlaşırdı.	Yüz yüze bayramlaşmaya ek olarak hayatımıza telefonda konuşarak veya kısa mesaj yollayarak bayramlaşma girmiştir.
Düğünler	Evlerin önünde kır düğünü şeklinde 2-3 gün süren düğünler yapılırdı.	Düğün salonlarında yaklaşık 3-4 saat süren düğünler yapılmaktadır.
Mimari yapı	Ahşap, taş veya kerpiçten genelde iki veya üç katlı evler yapılırdı.	Çok katlı betonarme evler yapılmaktadır.
El sanatları	Bakırcılık, kalaycılık, semercilik, sepetçilik, çinicilik, yazmacılık vb. el sanatları yapılırdı.	Geleneksel el sanatları sanayileşme ile yok olmaya başlamıştır ve günümüzde daha çok hobi amaçlı yapılmaktadır.